

Jaunimo problemų sprendimo Mažeikių rajono savivaldybėje 2013–2018 metų plano trumpas pristatymas

Jaunimo problemų sprendimo Mažeikių rajono savivaldybėje 2013–2018 metams planas parengtas įgyvendinant projektą „Integruotos jaunimo politikos plėtra“, finansuojamą pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę VP1-4.1-VRM-07-V „Bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių skatinimas“. Projektą įgyvendina Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Projekto tikslas – stiprinti valstybinį ir nevyriausybinių sektorių, dirbančių su jaunimu bei kurti, skatinti ir stiprinti bendradarbiavimo tarp valstybinio ir nevyriausybinių sektorių formas.

Jaunimo problemų sprendimo Mažeikių rajono savivaldybėje 2013–2018 metams planas skirtas Mažeikių rajono savivaldybės valdžios, verslo ir visuomenės atstovams, formuojantiems jaunimo politiką Mažeikių rajone / mieste. Planu siekiama sukurti darnią aplinką ir prielaidas vystyti tęstinę jaunimo politiką, užtikrinant esamų priemonių plėtojimą, kylančių problemų sprendimą, naujų priemonių atsiradimą ir šių priemonių efektyvų veikimą, užtikrinant tarpžinybinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą bei sudarant palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei integruojantis į visuomenės gyvenimą.

Dokumentas parengtas atsižvelgiant į ES jaunimo politikos strategijos, Europos jaunimo pakto, Lisabonos strategijos, Europos Komisijos Jaunimo politikos baltosios knygos, Jaunimo politikos pagrindų įstatymo, Nacionalinės jaunimo politikos plėtros programos, Mažeikių rajono savivaldybės plėtros iki 2013 m. strateginio plano ir kitų aktualių teisės aktų nuostatas. Rengiant planą, buvo remtasi Mažeikių rajono savivaldybės jaunimo problematikos tyrimu, Jaunimo politikos įgyvendinimo Mažeikių rajono savivaldybėje kokybės vertinimo ataskaita, Mažeikių rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikta informacija, Mažeikių rajono savivaldybėje suorganizuotų diskusijų su jaunimo organizacijų bei su jaunimu dirbančių organizacijų, savivaldybės ir jai pavaldžių institucijų ir kitais atstovų nuomone. Taip pat, naudotasi Lietuvos statistikos departamento, Juridinių asmenų registro, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos ir kitų institucijų statistiniais duomenimis. Situacijos analizei atlikti pasitelkta PEST analizės technika, pateikiant politinių–teisinių, ekonominių, socialinių–kultūrinių bei technologinių veiksnių apžvalgą.

Plane išskirtos šios pagrindinės jaunimo problemos:

- sunkumai įsidarbinti, mažas darbo vietų skaičius, maži atlyginimai bei darbdavių požiūris į jaunus darbuotojus;
- prastą laisvalaikiui skirtą infrastruktūrą bei vietų jaunimui susiburti ir leisti laisvalaikį trūkumas;
- renginių, kultūrinės veiklos, sportinių užsiėmimų trūkumą bei mokamas ugdymo ir laisvalaikio paslaugas;
- patyčios bei nesaugumas tamsiu paros metu.

Šioms problemoms spręsti siūlomos prioritetinės veiklos kryptys:

- sąlygų, išnaudoti mokyklos infrastruktūrą aktyviam jaunuolių laisvalaikio praleidimui sudarymas (aktų, sporto salės ir pan.);
- sąlygų mokiniams sportuoti po pamokų (mokyklos salėje ar stadione) sudarymas, sporto užsiėmimų, būrelių organizavimo skatinimas;

- naujų jaunimo užimtumo formų kūrimas;
- prevencinės veiklos gerinimas ir narkotinių medžiagų prieinamumo mažinimas;
- sveiko ir aktyvaus gyvenimo būdo propagavimas;
- profesinio orientavimo, ypatingą dėmesį skiriant moksleiviams, stiprinimas.
- jaunimo politikos stebėsenos ir vertinimo sistemos diegimas;
- jaunimo informavimo gerinimas.

Prioritetinėms kryptims, tikslams ir uždaviniams įgyvendinti pasiūlytas priemonių planas, kuriame pagrindiniais vykdytojais ir partneriais yra pasiūlyti Mažeikių rajono savivaldybės Švietimo, Ekonomikos, strateginio vystymo ir investicijų, Ryšių su visuomene bei kiti skyriai, savivaldybėje veikiančios nevyriausybinės organizacijos, verslo įmonės bei jaunimo organizacijos, neformalios grupės, kurie tiesiogiai ar ne tiesiogiai prisideda prie savivaldybės jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo bei plane iškeltų problemų sprendimo.

**Jaunimo problemų sprendimo Mažeikių rajono savivaldybėje 2013 – 2018 metų plano
Priemonių plano įgyvendinimo gairės**

Priemonė	Įgyvendinimo gairės
1. Tikslas – Gerinti moksleivių profesinį informavimą ir pasirengimą darbinei karjerai bei sudaryti sąlygas jaunimui įsitvirtinti ir ekonomiškai saugiai gyventi rajone.	
1.1. Uždavinys – sukurti ir nuosekliai vykdyti verslumo skatinimo programas bei sudaryti palankias sąlygas jaunimo verslo pradžiai.	
1.1.1. Perimti kitų rajonų gerąją patirtį ir kasmet organizuoti jaunimo verslumo konkursus.	Susipažinti ir išanalizuoti kitų savivaldybių patirtį rengiant jaunimo verslumo konkursus. Parengti konkurso planą ir inicijuoti savivaldybės sprendimą rengti konkursą kasmet.
1.1.2. Sukurti verslininkų – mentorių tinklą padedantį ir konsultuojantį jaunimą, norintį kurti verslą.	Burti savivaldybės teritorijoje gyvenančius ir verslą kuriančius verslininkus į mentorių tinklą. Kuriant tinklą į jo veiklą įtraukti tuos verslininkus, kurie nori neatlygintinai ugdyti jaunimo verslumą. Savivaldybės darbuotojams prisiimti atsakomybę kuruoti ir palaikyti tinklo veiklą.
1.2. Uždavinys – užtikrinti mokyklos atvirumą ir bendradarbiavimą su vietos bendruomene siekiant geresnio moksleivių pasiruošimo darbinei karjerai.	
1.2.1. Inicijuoti mokyklų ir verslo įmonių bendradarbiavimą supažindinant moksleivius su skirtingomis profesijomis.	Inicijuoti mokyklų aktyvesnį bendradarbiavimą su verslo įmonėmis. Skatinti mokyklų administracijas aktyviai ieškoti partnerystės, rengti bendrus projektus, iniciatyvas su verslu. Mokyklų ir verslo įmonių bendrą iniciatyvų pagalba, sudaryti sąlygas mokiniams susipažinti su skirtingomis specialybėmis, pamatyti skirtingų profesijų asmenų darbinę veiklą.
1.2.2. Skatinti Mažeikių darbo biržos bendradarbiavimą su švietimo įstaigomis.	Rengti seminarus vyresnių klasių moksleiviams apie esamą situaciją darbo rinkoje, pristatyti jaunimui paklausiausias to meto profesijas.
2. Tikslas – Skatinti jaunimo dalyvavimą bei didinti neformalaus ugdymo paslaugų prieinamumą.	
2.1. Uždavinys – skatinti savanorystę ir dalyvavimą jaunimo organizacijų veikloje.	
2.1.1. Remti jaunimo organizacijų iniciatyvas ir projektus.	Numatyti finansavimą savivaldybės biudžete bei įvykdžius konkursą finansuoti projektus.
2.1.2. Rengti jaunimo veiklos pristatymus mokyklose.	Inicijuoti jaunimo ir su jaunu dirbančių organizacijų bei mokyklų bendradarbiavimą. Sudaryti jaunimo veiklos pristatymų mokyklose planą ir jį įgyvendinti.
2.2. Uždavinys – kurti saugias ir atviras erdves jaunimui bei skatinti jaunimo dalyvavimą bendruomenių veikloje.	
2.2.1. Surengti atviro darbo su jaunimu klausimus nagrinėjančią ir atviras erdves, centrus pristatančią konferenciją savivaldybės politikams, administracijos darbuotojams, kitiems suinteresuotiems asmenims.	Inicijuoti konferenciją apie atvirą darbą su jaunimu bei atvirus jaunimo centrus. Į konferencijos rengimą įtraukti jaunimo organizacijas. Kviesti pranešėjus iš kitų savivaldybėse veikiančių jaunimo centrų, Jaunimo reikalų departamento.
2.2.2. Įkurti jaunimui atviras erdves.	Inicijuoti atvirų erdvių jaunimui kūrimą. Atlikti jaunimo poreikių ir jiems patrauklių erdvių analizę. Nustatyti kuriose vietose tikslinga sudaryti sąlygas atviram darbui su jaunimu ir kur jaunimui būtų patrauklu lankytis.

2.2.3. Kelti bendruomeninių organizacijų atstovų darbo su jaunimu kompetencijas, skatinti bendruomenių organizacijas įtraukti jaunimą į savo veiklą.	Iniciuoti ir savivaldybės iniciatyva rengti mokymus arba rinkti ir skleisti informaciją apie kitų įstaigų rengiamus mokymus. Savivaldybei rengiant mokymus pačiai, atsižvelgti į Jaunimo reikalų departamento bei Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūros turimą patirtį.
2.3. Uždavinys – plėsti neformalaus ugdymo paslaugų pasiūlą ir prieinamumą.	
2.3.1. Įdiegti neformalaus ugdymo krepšelio sistemą.	Įvertinti ir išanalizuoti Švietimo ir mokslo ministerijos įgyvendinamą pilotinį neformalaus ugdymo krepšelio diegimo projektą. Atsižvelgiant į Švietimo ir mokslo ministerijos rekomendacijas diegti neformalaus ugdymo krepšelio sistemą savivaldybėje.
2.3.2. Kelti neformalaus ugdymo įstaigų darbuotojų darbo su jaunimu kompetencijas.	Iniciuoti mokymus neformalaus ugdymo įstaigų darbuotojams arba stengtis deleguoti savivaldybės neformalaus ugdymo įstaigų darbuotojus į kitų institucijų rengiamus mokymus. Savivaldybei rengiant kvalifikacijos kėlimo mokymus pačiai, atsižvelgti į Jaunimo reikalų departamento patirtį ir įgyvendintas iniciatyvas rengiant jaunimo darbuotojus.
3. Tikslas – Vystyti vaikų, jaunimo, šeimų laisvalaikio poreikius atitinkančią infrastruktūrą.	
3.1. Uždavinys – renovuoti ir įrengti naujas žaidimų bei sporto aikšteles.	
3.1.1. Įrengti naujas vaikų žaidimų aikšteles.	Inicijuoti skirtingų savivaldybės skyrių bendradarbiavimą, sutelkiant skyrių darbuotojus priimti sprendimus, kur būtina įrengti naujas vaikų žaidimo aikšteles. Į sprendimų rengimą įtraukti jaunimo organizacijas, vietos bendruomenes. Rasti būdų kaip pritraukti vietos verslo įmones.
3.1.2. Įrengti naujas sporto aikšteles.	Inicijuoti skirtingų savivaldybės skyrių bendradarbiavimą, sutelkiant skyrių darbuotojus priimti sprendimus, kur būtina įrengti naujas sporto aikšteles pirmiausia. Į sprendimų rengimą įtraukti jaunimo organizacijas, vietos bendruomenes. Rasti būdų kaip pritraukti vietos verslo įmones.
3.2. Uždavinys – skatinti sveiką gyvenseną ir populiarinti sportą.	
3.1.1. Organizuoti masinius neprofesionalaus sporto renginius.	Masiniai renginiai, skirti neprofesionaliems sportininkams, skatina sveiką gyvenseną ir yra patrauklūs jaunimui, todėl siekiant didesnio sportinio aktyvumo, rekomenduojama inicijuoti įvairių sporto šakų renginius. Pvz. krepšinio, futbolo turnyrai, dviračių, bėgimo maratonai ir t.t. Sprendimus dėl konkrečių sporto šakų renginių pasirinkimo rekomenduojama priimti įtraukiant sporto mokyklų, jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų, bendruomenių atstovus. Juos taip pat svarbu įtraukti į renginių organizavimą, skatinti savanorystę organizuojant ir įgyvendinant renginius.
3.1.2. Rengti švietėjiškas akcijas, renginius informuojančius jaunimą apie sveiką gyvenseną.	Remti bei pavaldžioms įstaigoms pavesti rengti švietėjiškas akcijas. Akcijų organizavimui išnaudoti kitus įvykius, rajono šventes, vykstančius renginius. Jų metu patraukliai, novatoriškai skatinti jaunimą rinktis sveiką gyvenimo būdą.

3.3. Uždavinys – užtikrinti mokyklų ir kitų viešųjų įstaigų turinčių laisvalaikio praleidimui ir ugdymui tinkamą bazę atvirumą jaunimui.	
3.3.1. Įvertinti esamą poreikį ir numatyti mokyklas ar kitas įstaigas, kuriose esama laisvalaikio praleidimui tinkama bazė (pvz. sporto salės), turi būti laisvai prieinama jaunimui.	Vertinant situaciją ir ruošiant sprendimą atsižvelgti į mokyklų ar kitų tinkamų įstaigų geografinį išsidėstymą. Analizuoti, kurie viešieji pastatai būtų lengviausiai ir patogiausiam prienami jaunimui. Siūlant sprendimą įvertinti tai, kad pastatai ir juose esanti laisvalaikio praleidimui bazė turi būti prienami kuo didesniai skaičiui jaunimo.
4. Tikslas – Užtikrinti žinybų bendradarbiavimą sprendžiant jaunimo problemas ir gerinti informacijos jaunimui prieinamumą.	
4.1. Uždavinys – gerinti jaunimo informavimą.	
4.1.1. Parengti savivaldybės ir kitų su jaunimu dirbančių organizacijų vykdomo informavimo analizę.	Įgyvendinant šią priemonę, būtina įvertinti, kaip šiuo metu skirtingos institucijos informuoja jaunimą. Analizuojant esamą jaunimo informavimą, svarbu surinkti informaciją, kokios institucijos, kokiais tikslais informuoja jaunimą. Taip pat, kokius informavimo kanalus pasirenka, koks yra kiekvieno kanalo efektyvumas, kiek asmenų šiais kanalais gauna informaciją. Analizei atlikti rekomenduojama parengti klausimyną bei rengti diskusijas. Parengta analizė bus duomenų šaltinis kuriant būsimą jaunimo informavimo sistemą bei rengiant jos specifikaciją.
4.1.3. Sukurti jaunimo informavimo sistemą.	Sukurta jaunimo informavimo sistema apjungianti jaunimui aktualią informaciją teikiančias institucijas.
4.2. Uždavinys – įtraukti jaunimo organizacijų atstovus į klausimų, susijusių su jaunimu svarstymą ir stiprinti Jaunimo reikalų tarybos veiklą.	
4.2.1. Rengti įvairių jaunimui aktualių sričių (kultūros, sporto, urbanistikos, ugdymo ir t.t.) aktualijas aptariančius Jaunimo reikalų tarybos posėdžius.	Į Jaunimo reikalų tarybos posėdžių darbotvarkes įtraukti ir kviesti savivaldybės skyrių atstovus. Šių posėdžių metu, Jaunimo reikalų tarybos narius supažindinti su jaunimui aktualių skyrių veikla, prioritetais.
4.2.2. Pagal poreikį teikti savivaldybės skyriams informacinę, konsultacinę pagalbą dėl integruotos jaunimo politikos įgyvendinimo.	Po Jaunimo reikalų tarybos posėdžių, aptariančių jaunimui aktualių savivaldybės skyrių veiklą, vykdomas ir planuojamas iniciatyvas pateikti Jaunimo reikalų tarybos siūlymus.